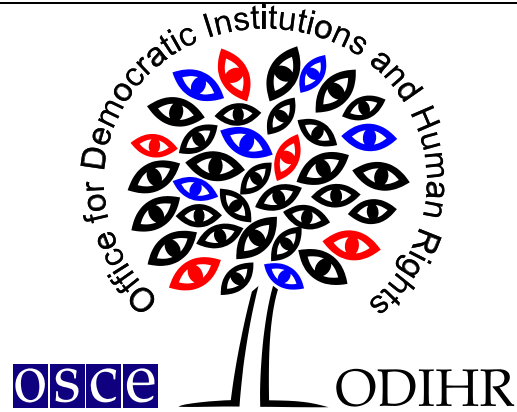

Varșovia, 14 decembrie 2012

Opinia nr.: JUD-MDA/217/2012 [LH]

www.legislationline.org

OPINIE

ASUPRA PROIECTULUI DE LEGE A REPUBLICII MOLDOVA PRIVIND RĂSPUNDEREA DISCIPLINARĂ A JUDECĂTORILOR

În baza traducerii neoficiale în limba engleză a proiectului de lege

*Prezenta Opinie a beneficiat de contribuții din partea Prof. Karoly Bard,
Directorul Programului pentru Drepturile Omului din cadrul Universității Europei Centrale (CEU),
Budapesta, Ungaria*

str. Miodowa 10 PL-00-251 Varșovia tel. +48 22 520 06 00 fax. +48 22 520 0605

CONȚINUT

- I. INTRODUCERE
- II. DOMENIUL STUDIULUI
- III. SUMAR EXECUTIV
- IV. ANALIZĂ ȘI RECOMANDĂRI
  - 1. Observații preliminare
  - 2. Analiza detaliată a proiectului de lege
    - 2.1 Definirea clară a abaterilor disciplinare*
    - 2.2 Proportionalitatea sancțiunilor disciplinare*
    - 2.3 Calitatea procedurilor disciplinare*

**Anexa 1: Proiectul de lege privind răspunderea disciplinară a judecătorilor
(traducere neoficială)**

I. INTRODUCERE

1. *La 27 noiembrie 2012, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a expediat în adresa Oficiului OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (OSCE/ODIHR) o scrisoare, solicitând efectuarea expertizei noului Proiect de lege privind răspunderea disciplinară a judecătorilor.*
2. *În respectiva scrisoare, Ministerul Justiției a oferit explicația că proiectul sus-menționat a fost elaborat în contextul Strategiei de Reformă a Sectorului de Justiție pe anii 2011- 2016 și a Planului de Acțiuni corespunzător. Scopul declarat al Proiectului de lege este de a spori responsabilitatea sectorului de justiție din Moldova, în cadrul prevederii "Domeniul specific de intervenție 1.3.8.2" din Planul de Acțiuni.*
3. *Prezenta Opinie este elaborată ca răspuns la solicitarea sus-menționată a Ministerului Justiției, în concordanță cu mandatul OSCE/ODIHR de a asigura, la solicitare, asistență reformelor legislative în cadrul statelor participante la OSCE.*

II. DOMENIUL STUDIULUI

4. Domeniul prezentei Opinii se extinde doar asupra Proiectului sus-menționat de lege a Republicii Moldova privind răspunderea disciplinară a judecătorilor (în continuare, Proiectul de lege), prezentat spre analiză. Astfel delimitată, Opinia nu reprezintă o analiză exhaustivă a întregului cadru legislativ, ce reglementează răspunderea judecătorilor, din Moldova.
5. Opinia abordează probleme cheie și semnalează sfere de preocupare. În vederea asigurării conciziei, Opinia se axează preponderent asupra domeniilor problematice, și nu pe aspectele pozitive ale Proiectului de lege. Recomandările prezentate se bazează pe standardele internaționale, angajamentele OSCE și bunele practice relevante.
6. Prezenta Opinie se bazează pe o traducere neoficială a Proiectului de lege. Sunt posibile erori de traducere.
7. În contextul celor expuse, OSCE/ODIHR face mențiunea că prezenta Opinie nu aduce atingeri oricăror altor recomandări și comentarii orale sau scrise la Proiectul de Lege sau legislația conexă care ar putea fi elaborate de OSCE/ODIHR pe viitor.

III. SUMAR EXECUTIV

8. OSCE/ODIHR consideră că Proiectul de lege în general se conformează standardelor internaționale și reprezintă un efort lăudabil de a consolida conceptul responsabilității judecătorești în Moldova. În același timp, în scopul sporirii în continuare a conformității Proiectului de lege cu standardele internaționale, se înaintează următoarele recomandări:

1. Recomandări-cheie

- A. Reconsiderarea Articolului 4(1)c al Proiectului de lege, pentru ca acesta să reglementeze ca teme de inițiere a procedurii disciplinare, aplicarea *în mod intenționat cu rea-voință* a legislației contrar practicii judiciare uniforme, precum și aplicarea contrară, cauzată de *neglijență gravă* [par. 13-16];
- B. Introducerea unor sancțiuni disciplinare suplimentare la Articolul 7(1) din Proiectul de lege, în scopul asigurării proporționalității cu gravitatea încălcării comise [par. 23];
- C. Introducerea prevederii că transferul la alte instanțe judecătorești sau funcții administrative ar putea fi sancțiune disciplinară, sau reconsiderarea interdicției privind asemenea transferuri pe perioada acțiunii sancțiunii disciplinare [par. 24];
- D. Modificarea Articolului 16 al Proiectului de lege, astfel ca membrul Colegiului disciplinar care cere recuzarea, să nu fie impus să participe la ședințele Colegiului [par. 27];
- E. Clarificarea în Articolele 33(1) și 36(4) a procedurii de examinare a cauzelor disciplinare în cazurile când judecătorul respectiv refuză să se prezinte [par. 32];

2. Recomandări suplimentare

- F. În articolul 4(1)b, includerea sintagmei privind formularea de declarații repetate și nejustificate de abținere, care are ca efect tergiversarea *considerabilă* a examinării cauzei, ca teme de răspundere disciplinară [par. 12];
- G. Asigurarea faptului că interdicția asupra desfășurării de către judecători a activității politice, reglementate de Articolul 4(1)g, să nu-i împiedice de la exercitarea în general a libertății de asociere [par. 18-19];
- H. Specificarea cu o claritate mai mare, în Articolul 4(1)k, care obligații se au în vedere când se face referință la neîndeplinirea sau îndeplinirea cu întârziere a obligațiilor de judecător, ce constituie teme de atragere la răspundere disciplinară [par. 20];
- I. Reformularea Articolului 4(1)p astfel ca acesta să limiteze răspunderea disciplinară la cazurile când motivarea repetată a actelor de dispoziție în mod vădit contrară raționamentului juridic indică incapacitatea judecătorului de a-și îndeplini obligațiile [par. 21];
- J. Specificarea dacă funcția de reprezentant al societății civile în cadrul Colegiului disciplinar este accesibilă tuturor, sau doar persoanelor afiliate la organizații non-guvernamentale [înregistrate] [par. 28];
- K. Reglementarea clară, în Articolele 7(5) și 13(e), a faptului dacă Consiliul Superior al Magistraturii poate lua decizia de a elibera din funcție un judecător sau dacă acesta are doar dreptul să facă o propunere în acest sens, și cărei autorități se va adresa această propunere [par. 29];

- L. Reconsiderarea regulii din Articolele 38(2) și 39(2)h, care în aparență permite formularea recomandărilor pentru efectuarea evaluării extraordinare a judecătorului chiar în absența temeiurilor de atragere la răspundere disciplinară a acestuia [par. 33].

IV. ANALIZĂ ȘI RECOMANDĂRI

1. Observații preliminare

9. Există un șir de documente internaționale care stabilesc un cadru juridic al standardelor internaționale privind răspunderea disciplinară a judecătorilor. Aceste documente includ, printre altele, instrumente ONU,¹ recomandări ale Consiliului Europei,² hotărâri ale Curții Europene pentru Drepturile Omului³ (în continuare, CtEDO), opinii ale Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni⁴ (în continuare, CCJE), Carta Europeană privind Statutul Judecătorilor,⁵ un Ghid elaborat de Comisia Internațională a Juriștilor,⁶ precum și angajamentele relevante ale OSCE⁷ și Recomandările de la Kiev ale OSCE/ODIHR privind Independența Judiciară din Europa de Est, Caucazul de Sud și Asia Centrală.⁸
10. În timp ce aceste documente conțin numeroase principii, există trei cerințe de bază, aplicabile legislației interne ce reglementează răspunderea disciplinară a judecătorilor, și anume: 1. existența unei definiții clare a acțiunilor sau inacțiunilor ce constituie abateri disciplinare; 2. proporționalitatea sancțiunilor disciplinare cu abaterea respectivă; și 3. calitatea corespunzătoare a

---

¹ Principiile Fundamentale ale ONU privind Independența judecătorească, adoptate la cel de-al Șaptelea Congres al Națiunilor Unite privind prevenirea infracțiunilor și tratamentul infractorilor, desfășurat în Milan între 26 august și 6 septembrie 1985, și aprobate prin Rezoluțiile Adunării Generale 40/32 din 29 noiembrie 1985 și 40/146 din 13 decembrie 1985.

² Recomandarea nr. R (94) 12 a Comitetului de Miniștri adresată statelor membre privind Independența, Eficiența și Rolul Judecătorilor (adoptată de Comitetul de Miniștri pe 13 octombrie 1994 la cea de-a 518-a întrunire a vice-miniștrilor), înlocuită ulterior prin Recomandarea CM/Rec (2010)12 a Comitetului de Miniștri adresată statelor membre privind judecătorii: independența, eficiența și responsabilitatea (adoptată de Comitetul de Miniștri pe 17 noiembrie 2010 la cea de-a 1098-a întrunire a vice-miniștrilor).

³ A se vedea, de ex. *N. F. v. Italia*, Hotărârea CtEDO din 2 august 2001 (Cererea nr. 37119/97).

⁴ Opinia nr. 3 a Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, privind principiile și regulile ce guvernează conduita profesională a judecătorilor, în special deontologia, comportamentele incompatibile și imparțialitatea.

⁵ Carta Europeană privind Statutul Judecătorului (Strasbourg, 8-10 iulie 1998), adoptată de Asociația Europeană a Judecătorilor, publicată de Consiliul Europei [DAJ/DOC (98)23].

⁶ Principiile Internaționale privind independența și responsabilitatea judecătorilor, avocaților și procurorilor: Ghidul practicianului. ICJ, Geneva (Elveția), 2007.

⁷ A se vedea, de ex., Documentul de la Moscova (1991), par. 19.2 (vii).

⁸ Recomandările OSCE/ODIHR de la Kiev privind Independența judiciară în Europa de Est, Caucazul de Sud și Asia Centrală (2010) au fost elaborate de un grup de experți independenți sub conducerea ODIHR și Institutului Max Planck pentru Dreptul Public Comparat și Dreptul Internațional – Grupul de Cercetări Minerva asupra Independenței judiciare. Recomandările din Kiev pot fi accesate pe disponibile pe <http://www.osce.org/odihr/KyivRec>.

procedurilor disciplinare. Prezentul studiu și analiză a Proiectului de lege sunt efectuate din perspectiva acestor principii de bază.

2. Analiza detaliată a Proiectului de lege

2.1 Definiția clară a abaterilor disciplinare

11. Articolul 4 din Proiectul de lege conține definiția acțiunilor și inacțiunilor ce constituie abateri disciplinare. Aceasta se face prin enumerarea a cel puțin 17 tipuri de încălcări, ce constituie temei de răspundere disciplinară. În general, această abordare de definire a temeiurilor de răspundere disciplinară prin enumerare expresă, și nu printr-o formulare vagă de o vastă generalitate, este în conformitate cu standardele internaționale și bunele practici.⁹ În special, aceasta reflectă standardul CtEDO de ”previzibilitate”, care prevede definirea cu suficientă claritate a conduitei ce ar putea rezulta în aplicarea sancțiunii disciplinare, astfel încât să permită persoanei vizate să prevadă consecințele acțiunilor sale și în acest mod, să-și direcționeze conduita sa.¹⁰ S-a observat, în sens pozitiv, că în scopul asigurării reglementării tuturor cazurilor de abateri disciplinare, Proiectul de lege de asemenea conține și o prevedere mai generală și mai ”atocuprinzătoare”, în Articolul 4(1)i.
12. Articolul 4(1)b prevede ca abatere disciplinară, ”formularea de declarații repetate și nejustificate de abținere în aceeași cauză, care are ca efect tergiversarea examinării cauzei”. Acest temei nu prezintă nici o îngrijorare, cât timp acele două calificative – ”repetate și nejustificate” (formulări de declarații) – se aplică întotdeauna în comun. Altfel spus, ar fi inadecvată sancționarea disciplinară a judecătorului pentru formulări de declarații de abținere repetate, însă nu și nejustificate. Mai mult, ultima parte a propoziției, ce face referință la tergiversările rezultate în examinarea cauzei, par să fie într-o măsură anumită excesive, dat fiind că toate declarațiile de abținere produc în mod inevitabil o anumită tergiversare în examinarea cauzei. Dacă autorii proiectului intenționează să limiteze răspunderea disciplinară în asemenea circumstanțe, ei ar putea în schimb să sancționeze formularea declarațiilor de abținere repetate și nejustificate ce cauzează o tergiversare *substanțială*.
13. Articolul 4(1)c, ce prevede răspunderea disciplinară în caz de ”aplicare intenționată a legislației contrar practicii uniforme judiciare, dacă acest fapt a fost constatat printr-o hotărâre irevocabilă”, este mai controversat. În acest context, este necesară reiterarea mențiunii făcute de Comisia Internațională a Juriștilor, cu referire la Observațiile de concluzie ale Comitetului ONU pentru Drepturile Omului, că ” [j]udecătorii nu pot fi demiși sau sancționați pentru erori *bona fide* (de bună credință) sau pentru dezacordul cu o anumită

---

⁹ A se vedea Opinia CCJE nr. 3 (2002), paragrafele 63-65. De asemenea, a se vedea Recomandarea nr. R (94) 12 a Consiliului Europei, Principiul VI.2.

¹⁰ A se vedea cauza *N.F. v. Italia*, hotărârea CtEDO din 2 august 2001 (Cererea nr. 37119/97), paragrafele 29-30.

interpretare a legii”.¹¹ De asemenea, în acest sens este relevantă Recomandarea CM/Rec (2010) 12 a Consiliului Europei, care prevede că “[i]nterpretarea legii, evaluarea faptelor sau probelor de către judecători în cadrul examinării cauzei nu va servi ca temei de atragere la răspundere civilă sau disciplinară, cu excepția cazurilor de rea voință și neglijență gravă”.¹²

14. Protecția, asigurată în baza Articolului 4(1)c din Proiectul de lege, parțial depășește limitele protecției prevăzute de Recomandarea CM/Rec (2010) 12, dat fiind că, conform Articolului respectiv, doar aplicarea legislației *în mod intenționat* în contrar practicii uniforme judiciare constituie abatere disciplinară (ceea ce înseamnă că cazurile de *neglijență gravă* – care în baza Recomandării la fel ar putea atrage aplicarea legitimă a sancțiunilor disciplinare – sunt excluse). S-ar putea opina că nerespectarea practicii uniforme judiciare prin neglijență *gravă* ar trebui tratată în mod similar cu acțiunile cu intenție, deoarece asemenea cazuri extreme de neglijență probează absența diligenței cuvenite în exercitarea atribuțiilor judecătorești. În același timp, sintagma ”în mod intenționat” este mai vastă decât sintagma ”rea voință”, care – deși nu este definită în Memorandumul explicativ la Recomandarea CM/Rec (2010) 12 – implică mai mult decât doar o intenție. Voința rea presupune, suplimentar la faptul că persoana acționează cu intenție, existența intenției specifice de a cauza un prejudiciu. Aceasta se confirmă prin paragraful 68 din Recomandare, în conformitate cu care cazurile de ”rea voință” în ”interpretarea legislației, evaluarea faptelor sau a probelor”, pot fi susceptibile chiar și de pedeapsă penală.
15. Acestea fiind spuse, este necesar de menționat că în unele țări instanțele judiciare supreme pot emite rezoluții interpretative (hotărâri), în scopul garantării uniformității practicii judiciare, aceste hotărâri având forță juridică obligatorie pentru judecători. În acest context, se reiterează că aplicarea unor asemenea rezoluții interpretative, deși ele ajută la asigurarea consistenței practicii judiciare, sunt problematice din perspectiva independenței judecătorilor din instanțele ierarhic inferioare (în special în țările post-comuniste)¹³ și din perspectiva principiului separării puterilor în stat. În general, Proiectul de lege ar trebui să ofere o specificare a termenului ”practica judiciară uniformă” în Articolul 4(1)c din Proiectul de lege, și să-l interpreteze în asemenea mod, încât să nu prejudicieze independența judecătorească.
16. În același timp, se recomandă îngustarea domeniului Articolului 4(1)c al Proiectului de lege, astfel ca nu orice deviere intenționată de la practica uniformă să devină temei de aplicare a sancțiunii disciplinare. Nu se cuvine inițierea procedurii disciplinare când s-a constatat printr-o hotărâre irevocabilă

---

¹¹ Principiile Internaționale privind independența și responsabilitatea judecătorilor, avocaților și procurorilor: Ghidul practicianului. ICJ, Geneva, Elveția, 2007, pagina 55.

¹² Recomandarea CM/Rec (2010)12 a Comitetului de Miniștri adresată statelor membre privind judecătoria: independența, eficiența și responsabilitatea (adoptată de Comitetul de Miniștri pe 17 noiembrie 2010 la cea de-a 1098-a întrunire a Vice-miniștrilor), paragraful 66.

¹³ A se vedea Raportul Comisiei de la Veneția privind independența sistemului judiciar (2010), paragraful 70. A se vedea de asemenea Opinia Comisiei de la Veneția privind Actele Cardinale ale Sectorului de Justiție [...] din Ungaria (Opinia nr. 683/2012, adoptată pe 12-13 octombrie 2012), paragraful 52; și Recomandările OSCE/ODIHR Kiev, nota de subsol nr. 5 din sursa citată, par. 35.

că judecătorul a deviat intenționat de la ”practica uniformă judiciară”, însă este absent elementul de rea voință, prevăzut de Recomandarea M/Rec(2010)12CM. Din acest motiv, pentru a asigura conformitatea cu Recomandarea respectivă, se recomandă de a se prevedea că doar neconformarea intenționată *cu rea voință* cu ”practica judiciară uniformă” va constitui o abatere disciplinară. Mai mult, din motive prezentate în paragraful anterior, autorii proiectului ar putea lua în considerație și includerea prevederii că și devierea repetată de la practica uniformă cauzată de *neglijență gravă* va fi susceptibilă de sancțiune disciplinară.

17. În acest context, se poate menționa că în cadrul evaluării activității judecătorilor, se va lua în considerație inclusiv și numărul de hotărâri abrogate de instanțele superioare. Astfel, acest factor poate asigura în mod suficient că ”practicile uniforme judiciare” vor fi urmate corespunzător, făcând potențial exagerată aplicarea sancțiunilor disciplinare în cazurile de abatere de la asemenea practici (în absența relei voințe și a neglijenței grave). Autorii proiectului de lege trebuie de asemenea să ia în considerare și faptul că ”practica judiciară uniformă” a oricărei instanțe judiciare ar putea să se modifice cu timpul. Acest fapt a fost confirmat și de Curtea Europeană pentru Drepturile Omului (în continuare, CtEDO), care a statuat cu referire la propria jurisprudență că “[d]eși este în interesul siguranței raporturilor juridice, a previzibilității și egalității în fața legii ca Curtea să nu să se distanțeze, fără un motiv întemeiat, de la precedentele stabilite în cauzele anterioare, dacă Curtea nu va continua să mențină o abordare dinamică și evolutivă aceasta ar putea duce la riscul ca ea să devină un obstacol pentru reforme și îmbunătățiri [...]. Este de o importanță crucială ca Convenția să fie interpretată și aplicată într-un mod care să ofere drepturilor prevăzute de ea un caracter practic și eficient, și nu unul teoretic și iluzoriu [...]”.¹⁴ Acest aspect trebuie de asemenea luat în considerație la modificarea Articolului 4(1)c, conform recomandărilor făcute în paragraful precedent.
18. În conformitate cu Articolul 4(1)g al Proiectului de lege, “desfășurarea de activități publice cu caracter politic sau manifestarea convingerilor politice în exercitarea obligațiilor de serviciu” constituie o abatere disciplinară judiciară. Partea a doua a normei citate nu prezintă teme de îngrijorare; abținerea de la exprimarea opiniei politice în cursul îndeplinirii obligațiilor judiciare este o garanție recunoscută a independenței și imparțialității judiciare. După cum se stipulează în Carta Europeană privind statutul judecătorului,¹⁵ “judecătorii au obligația să se abțină de la orice comportamente, acțiuni sau exprimări de natură să prejudicieze în mod efectiv încrederea în imparțialitatea și independența lor”.¹⁶ În mod similar, Principiile Fundamentale ale ONU conțin prevederea că membrii sistemului judecătoresc, la fel ca toți ceilalți cetățeni, au dreptul la toate libertățile, cu specificarea că “la exercitarea acestor drepturi, judecătorii vor avea un asemenea comportament, care să asigure

¹⁴ A se vedea cauza *Bayatyan v. Armenia*, Hotărârea Marii Camere a CtEDO din 7 iulie 2011 (Cererea nr. 23459/03), paragraful 98.

¹⁵ Carta Europeană privind Statutul Judecătorului (Strasbourg, 8-10 iulie 1998), adoptată de Asociația Europeană a Judecătorilor, publicată de Consiliul Europei [DAJ/DOC (98)23].

¹⁶ *Ibidem*, paragraful 4.3.

menținerea [...] caracterului imparțial și independent al judiciarului”.¹⁷ Rezumînd un șir de documente internaționale, Comisia Internațională a Juriștilor a recunoscut că judecătorii beneficiază de aceleași libertăți ca și ceilalți oameni, însă a adăugat că “la exercitarea acestor libertăți, judecătorii trebuie să fie atenți să nu compromită independența și imparțialitatea lor”.¹⁸

19. Formularea Articolului 4(1)g poate fi interpretată ca sugerînd că desfășurarea activităților politice, chiar atunci cînd nu sunt legate de îndeplinirea obligațiilor de judecător, constituie temei de răspundere disciplinară. O asemenea îngrădire a activităților politice ale judecătorilor poate fi parțial explicată prin circumstanțele specifice existente în contextul noilor democrații. În multe democrații post-comuniste, judecătorii nu pot fi membri ai partidelor politice sau să se implice în orice alte activități politice.¹⁹ Însă, este necesar de menționat că jurisprudența CtEDO indică faptul că odată cu trecerea timpului, o restricție ce putea fi justificată în trecut, ar putea deveni o imixtiune disproporționată în exercitarea drepturilor fundamentale.²⁰ Astfel, este necesar de evaluat dacă o asemenea restricție continuă a fi necesară, prin prisma circumstanțelor particulare ale Moldovei. Este important de menționat, totodată, că restricționarea activității politice a judecătorilor nu trebuie să-i împiedice în exercitarea generală a dreptului la libera asociere. După cum se menționează într-un șir de documente internaționale, judecătorii trebuie să fie liberi să formeze asociații, în scopul de protecție a intereselor profesionale și independenței lor.²¹
20. În baza Articolului 4(1)k, “neîndeplinirea sau îndeplinirea cu întârziere, imputabilă judecătorului, a unei obligații de serviciu, fără motive justificative” constituie temei de răspundere disciplinară. În scopul previzibilității, se recomandă specificarea, sau reglementarea cu o claritate sporită, la care tipuri de obligații face referință prezenta normă.
21. Articolul 4(1)p prevede răspunderea disciplinară pentru ”utilizarea în cuprinsul hotărîrilor judecătorești a unor expresii inadecvate ori motivarea actelor de dispoziție în mod vădit contrară raționamentului juridic, de natură să afecteze prestigiul justiției sau demnitatea funcției de judecător”. Acest temei pare să fie prea vast și este pasibil să intre în conflict cu principiile stipulate în paragraful 66 al Recomandării CM/Rec (2010) 12 a Consiliului Europei, citată anterior în paragraful 13, și ar fi potențial de natură să limiteze independența judecătorească. Totodată, este necesar de reiterat că problema folosirii unor

---

¹⁷ Principiile Fundamentale ale ONU privind independența judiciară, paragraful 8.

¹⁸ Principiile Internaționale ale Independenței și Responsabilității judecătorilor, avocaților și procurorilor: Ghidul practicianului. ICJ, Geneva, Elveția (2007), p.39.

¹⁹ A se vedea, de ex., Articolul 40 par. 3 din Constituția României (1991, cu modificările ulterioare), care stipulează că “Nu pot face parte din partide politice judecătorii Curții Constituționale, avocații poporului, magistrații, membrii activi ai armatei, polițiștii și alte categorii de funcționari publici stabilite prin lege organică”.

²⁰ A se vedea cauza *Vajnai v Ungaria*, Hotărîrea CtEDO din 8 Octombrie 2008 (Cererea nr. 33629/06), paragraful 49, precum și Hotărîrea CtEDO în cauza *Sidabras și Džiautas v. Lituania* (Cererile nr. 55480/00 și 59330/00), paragraful 49, și *Rainys și Gasparavičius v. Lituania* (Cererile nr. 70665/01 și 74345/01), paragraful 36.

²¹ Principiile Fundamentale ale ONU privind independența judiciară, paragraful 9; Recomandarea CM/Rec (94) 12, principiul IV; Recomandarea CM/Rec(2010) 12, paragraful 25.

expresii inadecvate sau a motivării necorespunzătoare a hotărârilor judiciare poate fi de asemenea soluționată prin procedura de evaluare a activității judecătorilor. Prin urmare, se recomandă modificarea prevederii din Articolul 4(1)p, fie prin clarificare, fie prin înlăturare.

B. Proportionalitatea sancțiunilor disciplinare

22. Articolul 8 din Proiectul de lege prevede expres că ”[s]ancțiunile disciplinare se aplică proporțional cu gravitatea abaterii disciplinare săvârșite de judecător și de circumstanțele personale ale acestuia”. Respectiva prevedere este o reflecție laudabilă a principiului proporționalității sancțiunilor, ce se regăsește inclusiv în Recomandarea CM/Rec (2010) 12²² și în Carta Europeană privind Statutul Judecătorului.²³
23. Acestea fiind spuse, lista sancțiunilor disciplinare enumerate în Proiectul de lege este destul de limitată. În baza Articolului 7, sunt enumerate doar trei tipuri de sancțiuni aplicabile judecătorilor, și anume avertismentul, muștrarea și eliberarea din funcția de judecător (suplimentar la acestea, judecătorii cu funcții de președinte sau vicepreședinte al instanței de judecată, pot fi de asemenea sancționați prin eliberarea din funcția de președinte sau vicepreședinte). Cît privește primele două sancțiuni, ele sunt relativ blînde, ambele avînd forma unei muștrări în scris a judecătorului. Unica diferență substanțială dintre ele este că în cazul avertismentului, consecința negativă ce rezultă din aplicarea sancțiunii disciplinare – adică imposibilitatea promovării în funcție²⁴ – încetează la expirarea unui an de la aplicare, iar în caz de muștrare, această perioadă constituie doi ani.²⁵ Pe de altă parte, cel de-al treilea tip de sancțiune, și anume eliberarea din funcția de judecător, este cea mai aspră sancțiune disciplinară. Asigurarea proporționalității sancțiunilor disciplinare, prevăzute de standardele internaționale și de însuși Proiectul de lege, s-ar putea dovedi dificilă în practică, dacă organul disciplinar va avea doar opțiunea de a aplica fie una din pedepsele blînde, fie cea mai aspră sancțiune disciplinară, fără a dispune însă de alte categorii intermediare de sancțiune. Prin urmare, se recomandă introducerea unor sancțiuni disciplinare suplimentare în textul Proiectului de lege, în vederea asigurării unei proporționalități reale cu gravitatea abaterii disciplinare. În acest sens, poate servi ca inspirație Recomandarea CM/Rec(1994) 12, ce conține o listă non-exhaustivă de măsuri disciplinare, cum ar fi retragerea dosarelor de la judecător; transferul judecătorului la îndeplinirea altor atribuții judiciare în cadrul instanței de judecată; sancțiuni pecuniare precum reducerea temporară a salariului; și suspendarea din funcție.²⁶
24. Articolul 8(4) al Proiectului de lege prevede că “[p]e perioada acțiunii sancțiunilor disciplinare, judecătorul nu poate fi transferat sau promovat în altă instanță sau în funcții administrative”. Interdicția promovării este o măsură

²² Recomandarea CM/Rec(2010) 12, paragraful 69.

²³ Carta Europeană privind Statutul Judecătorului, paragraful 5.1.

²⁴ A se vedea Articolul 8(4) din Proiectul de lege.

²⁵ A se vedea Articolul 7(3),(4) împreună cu Articolul 8(4) al Proiectului de lege.

²⁶ Recomandarea CM/Rec(1994) 12, Principiul VI.1.

rezonabilă, pe cînd restricția privind transferul sau promovarea la alte instanțe sau funcții administrative este mai puțin clară. Deoarece sancțiunile disciplinare reglementate în Articolul 7 al Proiectului de lege se limitează la avertisment, mustrare și eliberare din funcția de judecător, transferul judecătorului nu este actualmente prevăzut ca posibilă sancțiune disciplinară în Proiectul de lege. Totodată, Recomandarea CM/Rec(2010) 12 prevede în mod implicit că transferul judecătorului la o altă instanță de judecată poate fi aplicat ca posibilă sancțiune disciplinară.²⁷ De aceea, ar fi preferabil ca transferul judecătorului să fie stipulat ca posibilă sancțiune disciplinară în Proiectul de lege, sau să fie reconsiderată interdicția generală a transferului judecătorului pentru perioada de acțiune a sancțiunii disciplinare, în Articolul 8(4). În caz contrar, Proiectul de lege va crea o situație cînd va fi imposibil să se transfere un judecător (indiferent din ce motiv), din simplul motiv că acestuia i-a fost aplicată o sancțiune disciplinară.

C. Calitatea procedurilor disciplinare

25. Standardele internaționale prevăd că procedurile disciplinare inițiate împotriva judecătorilor trebuie să se conformeze anumitor criterii calitative. Astfel, Principiile Fundamentale ale ONU stipulează că “[a]cuzația sau plîngerea făcută împotriva unui judecător în capacitatea sa judiciară și profesională, va fi procesată cu celeritate și corectitudine, în conformitate cu o procedură corespunzătoare. Judecătorul va dispune de dreptul la o audiere echitabilă. Examinarea la etapa inițială a cauzei se va efectua în mod confidențial, cu condiția că judecătorul nu solicită altfel”.²⁸ Mai mult, “[t]oate procedurile disciplinare, de suspendare și de eliberare din funcție trebuie desfășurate în conformitate cu standardele de conduită a judecătorilor”,²⁹ și “[d]eciziile privind procedurile disciplinare, de suspendare sau eliberare din funcție trebuie să fie supuse unei revizuirii independente. Acest principiu poate să nu fie aplicabil în cazul deciziilor emise de instanțele ierarhic superioare și acelor rezultate din legislația penală sau proceduri similare”.³⁰ La nivel european, Recomandarea CM/Rec(2010) 12 stipulează că procedurile disciplinare împotriva judecătorilor “se vor desfășura de către o autoritate independentă sau o instanță, cu toate garanțiile unui proces echitabil, cu garantarea dreptului judecătorului de a contesta decizia și sancțiunea”.³¹
26. Este necesar de menționat că deși recomandările Consiliului Europei par să sugereze că garanțiile stipulate de Articolul 6(1) al Convenției Europene

---

²⁷ CM/Rec(2010) 12, par. 52 stipulează că “[u]n judecător nu va fi desemnat într-o altă funcție sau transferat la o altă instanță de judecată fără consimțământul său, *cu excepția cazurilor de aplicare a sancțiunilor disciplinare sau reformă organizatorică a sistemului judiciar*” (caracterele italice adăugate).

²⁸ Principiile Fundamentale ale ONU privind independența judiciară, paragraful 17. De asemenea, a se vedea Recomandările OSCE/ODIHR Kiev privind independența judiciară în Europa de Est, Caucazul de Sud și Asia Centrală, paragraful 26.

²⁹ *Ibidem*, paragraful 19.

³⁰ *Ibidem*, paragraful 20.

³¹

Recomandarea CM/Rec(2010) 12, paragraful

pentru protecția Drepturilor și Libertăților Fundamentale (în continuare CEDO) ar trebui aplicate în cazul procedurilor disciplinare inițiate împotriva judecătorilor, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a specificat cu claritate că în anumite condiții, litigiile de muncă între autorități și funcționarii publici sau judecători, pot fi excluse din domeniul de acțiune al Articolului 6(1) CEDO. Totuși, prin prisma criteriilor elaborate în cauza *Vilho Eskelinen și alții v. Finlanda*,³² și ținând cont de faptul că procedurile disciplinare ar putea rezulta în eliberarea din funcția de judecător, Articolul 6 din CEDO se aplică prin prisma “obligațiilor cu caracter civil”, în accepțiunea Convenției Europene, asupra procedurilor disciplinare din Moldova. Aceasta înseamnă că judecătorii supuși procedurilor disciplinare, au dreptul la examinarea publică și echitabilă a cauzei în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, stabilită prin lege, și de asemenea că drepturile implicite ale unui proces echitabil, cum ar fi egalitatea armelor și dreptul la o decizie argumentată, trebuie la fel respectate.

27. Proiectul de lege întrunește majoritatea acestor cerințe. De fapt, Colegiul disciplinar ar putea fi calificat drept „instanță independentă”, în sensul Articolului 6 din CEDO, în timp ce normele vizînd incompatibilitatea membrilor, în baza Articolului 10 alin. 2 al Proiectului de lege, și recuzarea, în conformitate cu Articolul 16 al Proiectului de lege, ar trebui să asigure în mod adecvat imparțialitatea sa. Însă, în baza aceleiași prevederi, se pare că dacă un membru al Colegiului disciplinar solicită ca el sau ea să fie scutit(ă) de obligația de a participa la ședința Colegiului, menționînd că aceasta ar putea provoca îndoieli privind imparțialitatea sa, decizia finală va fi luată de Colegiul Disciplinar (prin vot majoritar, în absența membrului care a solicitat recuzarea).³³ În cazul în care Colegiul decide să respingă solicitarea dată, iar membrul care a cerut recuzarea în final totuși participă la ședința Colegiului și la examinarea cauzei, aceasta ar putea să contravină ”testului obiectiv” privind imparțialitatea, elaborat de către CtEDO.³⁴ Conform “testului obiectiv” de imparțialitate, toți membrii Colegiului trebuie să ofere suficiente garanții, pentru a exclude orice dubii legitime privind imparțialitatea lor. Dacă un membru al Colegiului cere recuzarea, însă mai apoi este silit să participe la ședință, atunci el ar putea da impresia de lipsă de imparțialitate, nu doar în ochii judecătorului supus procesului disciplinar, ci și în ochii unei terțe persoane obiective, rezonabile. CtEDO a statuat fără echivoc că orice judecător (în acest caz, membru al Colegiului) în privința căruia există motiv întemeiat de a bănuși lipsa imparțialității, trebuie să se recuze de la examinarea cauzei.³⁵ Din acest motiv, se recomandă modificarea Articolului 16 al Proiectului de lege, astfel ca membrul Colegiului care solicită recuzarea să nu poată fi obligat să participe la ședințele Colegiului. Totodată, în cazurile de

---

³² *Vilho Eskelinen și alții v. Finlanda*, Hotărîrea CtEDO din 19 aprilie 2007 (Cererea nr. 63235/00), paragrafele 42-64.

³³ *Ibidem*.

³⁴ A se vedea cauza *Fey v. Austria*, Hotărîrea CtEDO din 24 februarie 1993 (Cererea nr. 14396/88), paragraful 30.

³⁵ A se vedea cauza *Piersack v. Belgium*, Hotărîrea CtEDO din 1 octombrie 1982 (Cererea nr. 8692/79), paragraful 30, și cauza *Hauschildt v. Denmark*, Hotărîrea CtEDO din 24 mai 1989 (Cererea nr. 10486/83), paragraful 48.

formulare a unor declarații repetate și nejustificate de abținere în aceeași cauză, ar putea fi prevăzute sancțiuni disciplinare conform unei proceduri similare celei prevăzute la Art. 4(1)b, privind în cauzele „ordinare” examinate în instanța de judecată.

28. În baza Articolului 10(1) al Proiectului de lege, “Colegiul disciplinar este format din 6 judecători și 5 reprezentanți ai societății civile”. Este salutabil că Colegiul disciplinar va include, pe lângă o majoritate formată din judecători, și reprezentanți ai societății civile; o asemenea componentă ar putea asigura transparența, precum și implicarea comunitară în procedurile disciplinare, în același timp înlăturând riscul corporatismului judiciar.³⁶ Ar fi de dorit să se clarifice dacă postul de reprezentant al societății civile din cadrul Colegiului disciplinar va fi accesibilă oricui, sau doar persoanelor afiliate la organizații non-guvernamentale [înregistrate].
29. Articolul 13(e) stipulează că Colegiul disciplinar ”propune Consiliului Superior al Magistraturii aplicarea sancțiunilor de eliberare din funcția de președinte sau vicepreședinte al instanței și eliberarea din funcția de judecător”. Această prevedere pare să sugereze faptul că Consiliul Superior al Magistraturii poate lua decizia de a elibera un judecător din funcția lui/ei, ceea ce diferă de prevederile Articolul 7(5), care stipulează că Consiliul face doar propunerea privind eliberarea. Se recomandă specificarea cu claritate a prevederii date și înlăturarea oricăror divergențe între cele două norme juridice, și specificarea în Articolul 7(5) căror autorități vor fi adresate propunerile de eliberare din funcție.
30. În baza articolului 21(4), sesizarea privind o abatere disciplinară nu va putea fi revocată. Raționamentul la baza acestei prevederi ar putea fi de a preveni cazurile când persoanele care depun sesizarea privind o abatere disciplinară sunt ulterior convinse prin amenințări sau promisiuni să-și retragă sesizarea, astfel stopînd examinarea cauzei. Totuși, dacă un reclamant de bună credință, după ce a depus sesizarea, află că plîngerea sa ar putea să fi fost neîntemeiată, și este împiedicat să-și revoce sesizarea, atunci el sau ea riscă să fie trași la răspundere pentru defăimare sau calomnie. Se recomandă să se prevină asemenea situații. O posibilă cale pentru a asigura non-obstrucționarea cauzelor prin revocarea sesizărilor din motiv de exercitare a amenințărilor sau altor tipuri de presiune, ar fi ca aceste cazuri să fie lăsate la discreția inspectorilor-judecători sau unui complet de admisibilitate, care să decidă dacă verificarea cauzei trebuie sau nu să fie continuată, chiar dacă reclamantul și-a retras sesizarea.
31. În conformitate cu Articolul 23, sesizarea privind faptele ce pot constitui abateri disciplinare se depune la secretariatul Consiliului Superior al Magistraturii, care o înregistrează și o transmite inspectorului-judecător principal. În continuare, inspectorul-judecător principal repartizează sesizările în mod aleatoriu inspectorilor-judecători pentru verificarea acestora, care vor lua toate măsurile necesare pentru a verifica dacă fapta sesizată întrunește elementele unei abateri disciplinare, inclusiv prin solicitarea opiniei scrise a

---

³⁶ A se vedea Recomandarea OSCE/ODIHR Kiev privind independența judiciară din Europa de Este, Caucazul de Sud și Asia Centrală, paragraful 9.

judecătorului la care se face referire în sesizare cu privire la circumstanțele invocate (Articolul 25(2)b al Proiectului de lege). După finalizarea verificării, inspectorul-judecător întocmește o notă informativă privind concluziile verificării, care, împreună cu dosarul cauzei disciplinare, este prezentată completului de admisibilitate al Colegiului disciplinar (Articolul 28 al Proiectului de lege). Astfel, procedura de inițiere a unei cauze disciplinare este destul de formalizată, fiind racordată la cerințele Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni. În special, CCJE a recomandat ca persoanele ce susțin că au fost prejudiciate prin conduita inadecvată a judecătorilor, să poată depune sesizări, însă să nu aibă și dreptul de a iniția ei înșiși o acțiune disciplinară sau să insiste asupra inițierii acesteia; mai mult, trebuie să existe un ”filtru” în forma unui organ specializat, care să verifice și fie să respingă sesizările nemotivate, depuse de către justițiabilii dezamăgiți, fie, după obținerea explicațiilor din partea judecătorului vizat și acumularea altor informații fundamentate, să transmită cauza autorității disciplinare.³⁷ Este salutar că Proiectul de lege se conformeze acestor principii directoare. De asemenea, este laudabil faptul că deși Consiliul Superior al Magistraturii are dreptul să depună sesizări, acesta nu verifică sesizările; precum și faptul că ședințele Colegiului disciplinar au, de regulă, un caracter public.³⁸

32. Articolele 33(1) și 36(4) din Proiectul de lege prevăd că cauza disciplinară se examinează cu participarea obligatorie a judecătorului vizat în cauza disciplinară. Această prevedere este la fel salutară; totuși, nu este clar ce se va întâmpla dacă judecătorul va refuza să se prezinte. Nu ar fi rezonabil să se permită obstrucționarea desfășurării procedurii disciplinare prin absența repetată și/sau nemotivată a judecătorului respectiv. Din acest motiv, absența repetată și nejustificată în asemenea cazuri ar putea constitui o abatere disciplinară suplimentară, cu condiția că Articolul 4(1)n al Proiectului de lege să fie completat cu o prevedere respectivă.³⁹
33. În conformitate cu Articolul 38(1), procedura disciplinară are ca rezultat constatarea abaterii disciplinare (cu aplicarea unei sancțiuni disciplinare, dacă nu au expirat termenele de tragere la răspundere disciplinară) sau ”sistarea procedurii disciplinare, dacă nu există temeiuri pentru tragerea la răspundere disciplinară a judecătorului”. Aceasta din urmă, pare să fie echivalentă unei ”achitări”. Respectiv, Articolul 38(2) și Articolul 39(2)h, privind evaluarea extraordinară, sînt oarecum problematice din perspectiva prezumției nevinovăției, deoarece ele par să admită inițierea evaluării extraordinare chiar și în absența temeiurilor de atragere la răspundere disciplinară a judecătorului. Deși este adevărat că principiul prezumției nevinovăției, se aplică, ca atare, în exclusivitate cauzelor penale, acesta poate fi de asemenea considerat și ca o instrucțiune generală adresată autorităților privind modul în care ar trebui să fie tratate toate persoanele, și astfel să fie aplicabil, chiar dacă parțial, și

---

³⁷ Opinia CCJE nr. 3 (2002), paragrafele 67-68. A se vedea de asemenea Recomandările OSCE/ODIHR de la Kiev privind independența judiciară în Europa de Est, Caucazul de Sud și Asia Centrală, paragraful 26.

³⁸ A se vedea Articolul 36(1) al Proiectului de lege paragraful 26 al Recomandărilor din Kiev.

³⁹ Însă, este necesar de menționat, că problema nu va fi soluționată dacă judecătorul continuă să absenteze și ulterior (ce ar putea rezulta eventual în emiterea unei decizii *in absentia*).

procedurilor disciplinare. De aceea, dacă nu există argumente forte în favoarea menținerii posibilității de a face recomandări privind evaluarea extraordinară în cazurile de revocare a procedurilor, se recomandă reconsiderarea respectivelor prevederi.

[SFÎRȘIT DE TEXT]

Anexa 1: **Proiect** (versiunea trimisă pentru consultări publice la 22 noiembrie 2012, termen pentru comentarii 5/12 decembrie 2012)

Legea
cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

CAPITOLUL I
DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Obiectul de reglementare

Prezenta lege reglementează temeiurile răspunderii disciplinare, categoriile abaterilor disciplinare ale judecătorilor, sancțiunile disciplinare, etapele procedurii disciplinare, drepturile și obligațiile instituțiilor implicate în procedura disciplinară, procedura examinării, adoptării și contestării hotărârilor pe cauzele disciplinare.

Articolul 2. Principiile procedurii examinării cauzelor disciplinare a judecătorilor

Examinarea cauzelor disciplinare ale judecătorilor se bazează pe principiile:

- a) procedurii echitabile;
- b) verificării independente a deciziilor de aplicare a sancțiunilor;
- c) aplicării măsurilor disciplinare de către un organ special și independența membrilor acestuia;
- d) verificării deciziilor organului special de către o instanță superioară;
- e) garantării dreptului la apărare a judecătorului vizat în procedura disciplinară;
- f) proporționalității sancțiunii faptelor săvârșite.

Articolul 3. Temeiurile răspunderii disciplinare

Judecătorii răspund disciplinar pentru comiterea unei abateri disciplinare prevăzute de prezenta lege.

Articolul 4. Abaterile disciplinare

(1) Constituie abatere disciplinară:

- a) încălcarea obligației de imparțialitate;
- b) nerespectarea îndatoririi de a se abține atunci când judecătorul știe că există una din circumstanțele prevăzute de lege pentru abținerea sa, precum și formularea de declarații repetate și nejustificate de abținere în aceeași cauză, care are ca efect tergiversarea examinării cauzei;
- c) aplicarea în mod intenționat a legislației contrar practicii judiciare uniforme, dacă acest fapt a fost constatat printr-o hotărâre irevocabilă;
- d) imixtiunea în activitatea altui judecător;
- e) intervențiile abuzive sau exploatarea poziției de judecător în raport cu alte autorități, instituții sau funcționari pentru soluționarea unor cereri, pretinderea sau acceptarea rezolvării intereselor personale, ale membrilor familiei sau ale rudelor pînă la gradul II, fie în scopul obținerii de foloase necuvenite;
- f) nerespectarea secretului deliberării sau a confidențialității lucrărilor care au acest caracter, precum și a altor informații confidențiale de aceeași natură de care a

luat cunoștință în exercitarea funcției, cu excepția celor de interes public, în condițiile legii;

g) desfășurarea de activități publice cu caracter politic sau manifestarea convingerilor politice în exercitarea obligațiilor de serviciu;

h) încălcarea, din motive vădit imputabile judecătorului, a termenelor îndeplinire a acțiunilor de procedură, a termenelor de redactare a hotărârilor judecătorești și de transmitere a copiilor de pe acesta a participanților la proces;

i) încălcarea în procesul de înfăptuire a justiției a normelor imperative ale legislației;

j) încălcarea prevederilor legale referitoare la obligativitatea depunerii declarației cu privire la venituri și proprietate și declarației de interese personale;

k) neîndeplinirea sau îndeplinirea cu întârziere, imputabilă judecătorului, a unei obligații de serviciu, fără motive justificative;

l) atitudinea nedemnă în procesul de înfăptuire a justiției față de colegi, avocați, experți, martori sau alți participanți la proces;

m) încălcarea prevederilor referitoare la incompatibilitățile și interdicțiile care îi privesc pe judecători;

n) obstrucționarea, prin orice mijloace, a activității inspectorilor-judecători;

o) participarea directă sau prin persoane interpuse la jocurile de tip piramidal, la activitatea de întreprinzător, jocuri de noroc sau sisteme de investiții pentru care nu este asigurată transparența fondurilor;

p) utilizarea unor expresii inadecvate în cuprinsul hotărârilor judecătorești ori motivarea în mod vădit contrară raționamentului juridic, de natură să afecteze prestigiul justiției sau demnitatea funcției de judecător;

q) manifestările care aduc atingere onoarei sau probității profesionale ori prestigiului justiției, săvârșite în exercitarea sau în afara exercitării atribuțiilor de serviciu.

(2) Constituie abatere disciplinară comisă de președinții și vicepreședinții instanțelor judecătorești neîndeplinirea atribuțiilor stabilite de articolul 16/1 din Legea nr. 514 din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească.

Articolul 5. Termenul de prescripție pentru tragerea la răspunderea disciplinară

(1) Judecătorul poate fi tras la răspundere disciplinară în termen de 2 ani de la data comiterii abaterii disciplinare sau data când comiterea abaterii disciplinare a devenit cunoscută.

(2) În cazul în care dintr-o hotărâre definitivă a unei instanțe judecătorești naționale sau internaționale rezultă comiterea de către judecător a unei abaterii disciplinare, sancțiunea disciplinară se aplică în termen de 1 an de la data devenirii definitive a hotărârii instanței naționale sau internaționale.

(3) Scurgerea termenului de prescripție pentru tragerea la răspunderea disciplinară se întrerupe la momentul emiterii deciziei privind admisibilitatea sesizării. După intentarea procedurii disciplinare începe să curgă un termen nou. Timpul scurs până la intentarea procedurii disciplinare nu este inclus în noul termen.

(4) Scurgerea termenului de prescripție pentru tragerea la răspunderea disciplinară se suspendă pentru perioada în care judecătorul a fost bolnav sau s-a aflat în concediu. Termenul continuă să curgă după încetarea împrejurărilor ce au

determinat suspendarea cursului termenului. Termenul suspendat nu este inclus în termenul de prescripție pentru tragerea la răspundere disciplinară.

Articolul 6. Instituțiile implicate în procedura disciplinară

Procedura disciplinară împotriva judecătorilor se desfășoară cu implicarea următoarelor instituții:

- a) Consiliul Superior al Magistraturii;
- b) Colegiul disciplinar;
- c) Inspekția judiciară.

Articolul 7. Sancțiunile disciplinare

(1) Sancțiunile disciplinare care pot fi aplicate judecătorilor sunt următoarele:

- a) avertisment;
- b) muștrare;
- c) eliberarea din funcția de judecător.

(2) Pentru judecătorii care îndeplinesc funcția de președinte sau vicepreședinte al instanței de judecată, în afară de sancțiunile indicate la alin. (1) poate fi aplicată și sancțiunea disciplinară de eliberare din funcția de președinte sau vicepreședinte al instanței de judecată.

(3) Avertismentul constă în atenționarea judecătorului asupra faptei săvârșite și recomandarea pentru acesta de a respecta pe viitor dispozițiile legale, precum și prevenirea că la o nouă abatere disciplinară va putea fi sancționat mai dur. Avertismentul se emite în formă scrisă. Termenul de acțiune a avertismentului este de 1 an.

(4) Muștrarea constituie critica, exprimată în formă scrisă, privind faptele săvârșite de judecător. Termenul de acțiune a muștrării este de 2 ani.

(5) Eliberarea din funcția de judecător reprezintă încetarea de drept a împuternicirilor judecătorului, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, în modul stabilit de lege.

(6) Eliberarea din funcția de președinte sau vicepreședinte de instanță se aplică pentru abaterile disciplinare stabilite la art. 4 alin. (2) al prezentei legi și presupune încheierea mandatului de președinte sau vicepreședinte a instanței judecătorești, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, în modul stabilit de lege.

Articolul 8. Condițiile și consecințele aplicării sancțiunilor disciplinare

(1) Sancțiunile disciplinare se aplică proporțional cu gravitatea abaterii disciplinare săvârșite de judecător și de circumstanțele personale ale acestuia. Gravitatea abaterii disciplinare este determinată de circumstanțele faptei comise, consecințele produse, atât referitoare la persoanele implicate în procesul judiciar în cadrul căruia s-a comis fapta, cât și consecințele referitoare la imaginea și prestigiul justiției.

(2) Comiterea repetată a unei abateri disciplinare reprezintă comiterea unei abateri disciplinare în perioada de acțiune a sancțiunii disciplinare, indiferent de tipul abaterii disciplinare comise. Comiterea repetată a unei abateri disciplinare constituie circumstanță agravantă și se ia în considerare la aplicarea unei noi sancțiuni disciplinare.

(3) Dacă în termenul acțiunii sancțiunilor disciplinare prevăzute la art. 7 alin. (1) lit. a) și b) și alin. (6) față de judecător nu se aplică o nouă sancțiune disciplinară, se consideră că el nu a fost supus sancționat disciplinar.

(4) Pe perioada acțiunii sancțiunilor disciplinare, judecătorul nu poate fi transferat sau promovat în altă instanță sau în funcții administrative.

(5) Judecătorul față de care a fost aplicată sancțiunea eliberării din funcția de judecător pierde statutul de magistrat prevăzut de art. 3 al Legii nr. 544 din 6 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului și nu poate fi numit ulterior în nici o funcție din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii și organele subordonate acestuia, precum și în cadrul Institutului Național de Justiție, atât în funcții administrative, cât și ca formator.

(5) Judecătorul eliberat din funcția de președinte sau vicepreședinte al instanței judecătorești poate solicita promovarea într-o instanță judecătorească superioară sau numirea în funcția de președinte sau vicepreședinte a instanței judecătorești doar după expirarea a 2 ani din momentul aplicării sancțiunii disciplinare de eliberare din funcția de președinte sau vicepreședinte de instanță.

CAPITOLUL II COLEGIUL DISCIPLINAR

Articolul 9. Colegiul disciplinar

(1) Colegiul disciplinar este organul prin intermediul căruia Consiliul Superior al Magistraturii asigură examinarea cauzelor disciplinare ale judecătorilor și aplicarea sancțiunilor disciplinare.

(2) Activitatea colegiului disciplinar este reglementată de prezenta lege și de Regulamentul cu privire la activitatea colegiului disciplinar, aprobat de Consiliul Superior al Magistraturii.

Articolul 10. Componenta și durata mandatului colegiului disciplinar

(1) Colegiul disciplinar este format din 6 judecători și 5 reprezentanți ai societății civile.

(2) Calitatea de membru al colegiului disciplinar este incompatibilă cu calitatea de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, al colegiului pentru selecția și cariera judecătorilor, al colegiului de evaluare a performanțelor judecătorilor, cu calitatea de inspector-judecător, precum și cu calitatea de președinte sau vicepreședinte al instanței judecătorești.

(3) Mandatul membrului colegiului disciplinar este de 6 ani. Membrul colegiului nu poate fi ales sau numit pentru 2 mandate consecutive.

Articolul 11. Alegerea membrilor colegiului disciplinar

(1) Membrii colegiului disciplinar din rândul judecătorilor sînt aleși de Adunarea Generală a Judecătorilor, proporțional, după cum urmează: 2 judecători din cadrul Curții Supreme de Justiție, 2 judecători din cadrul curților de apel și 2 judecători din cadrul judecătoriilor. Judecătorii judecătoriilor pot fi aleși în colegiul disciplinar doar dacă au vechime în muncă în funcția de judecător de cel puțin 6 ani.

(2) La Adunarea Generală a Judecătorilor sunt aleși 3 membri supleanți cu respectarea proporționalității stabilite la alin. (1). Membrii supleanți continuă

mandatul membrului colegiului disciplinar, în cazul survenirii uneia din situațiile prevăzute la art. 12 alin. (3).

(3) Membrii colegiului disciplinar din rândul reprezentanților societății civile sînt desemnați după cum urmează:

a) trei membri sînt numiți de către Consiliul Superior al Magistraturii, fiind selectați prin concurs public, organizat de Consiliu;

b) doi membri sînt numiți de către Ministrul Justiției, fiind selectați prin concurs public, organizat de Ministerul Justiției.

(4) Membrii colegiului disciplinar din rândul societății civile trebuie să aibă o reputație ireproșabilă, să se bucure de autoritate în societate și să aibă experiență în domeniul dreptului de minimum 5 ani. Pentru verificarea acestor calități, CV-ul candidaților propuși spre a fi desemnați vor fi publicate pe pagina web a Consiliului Superior al Magistraturii și a Ministerului Justiției cu 30 de zile înainte de organizarea concursului. Desemnarea membrilor este precedată de audierea publică a candidaților care s-au înscris la concurs.

Articolul 12. Încetarea mandatului membrului colegiului disciplinar

(1) Membrul colegiului disciplinar poate fi demis sau mandatul acestuia poate fi revocat:

a) în caz de rămînere definitivă a actului de constatare prin care s-a stabilit emiterea/adoptarea de către acesta a unui act administrativ sau încheierea unui act juridic cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese;

b) în caz de aflare în incompatibilitate, fapt stabilit prin actul de constatare rămas definitiv;

c) la propunerea motivată a colegiului disciplinar, în caz de neîndeplinire fără motive întemeiate a obligațiilor de membru stabilite de prezenta lege.

(2) Propunerea motivată privind revocarea mandatului sau demiterea unui membru al colegiului disciplinar se transmite organului care a numit sau ales membrul respectiv pentru a-l demite și a-l substitui cu un alt membru.

(3) În cazul imposibilității unui membru al colegiului disciplinar de a-și exercita funcțiile, organul care l-a desemnat va asigura, în termen de 30 de zile, desemnarea unui nou membru al colegiului pentru restul perioadei mandatului.

(4) În cazul în care membrul colegiului disciplinar se retrage la mai puțin de 6 luni pînă la expirarea mandatului, un nou membru nu se desemnează.

Articolul 13. Competența colegiului disciplinar

Colegiul disciplinar:

a) numește, prin rotație, 3 membri din componența sa, în completul de admisibilitate;

b) examinează contestațiile privind respingerea sesizării de către completul de admisibilitate;

c) examinează cauzele privind răspunderea disciplinară a judecătorilor;

d) aplică judecătorilor sancțiunile disciplinare sub formă de avertisment și mustrare;

e) propune Consiliului Superior al Magistraturii aplicarea sancțiunilor eliberarea din funcția de președinte sau vicepreședinte al instanței și eliberarea din funcția de judecător.

Articolul 14. Președintele colegiului disciplinar

(1) Președintele colegiului disciplinar este ales prin vot deschis, cu majoritatea voturilor membrilor colegiului, la prima ședință a colegiului disciplinar.

(2) Președintele colegiului disciplinar are următoarele atribuții:

- a) organizează activitatea colegiului, distribuie obligațiile între membrii acestuia;
- b) repartizează în mod aleatoriu cauzele disciplinare;
- c) prezidează ședințele colegiului;
- d) convoacă ședințele colegiului;
- e) semnează hotărârile și procesele-verbale ale ședințelor colegiului;
- f) soluționează alte chestiuni legate de activitatea colegiului.

(3) În cazul vacanței funcției de președinte sau al absenței temporare a președintelui, atribuțiile acestuia sînt exercitate de către membrul cel mai în vîrstă al colegiului.

Articolul 15. Drepturile și obligațiile membrilor colegiului disciplinar

(1) Membrii colegiului disciplinar au dreptul să recepționeze în prealabil materialele prezentate colegiului spre examinare și să le studieze.

(2) Membrii colegiului disciplinar sînt obligați:

- a) să-și exercite atribuțiile în conformitate cu legea;
- b) la solicitarea președintelui colegiului, să pregătească materialele necesare pentru ședință;
- c) să voteze pro sau contra în chestiunile incluse pe agenda ședinței și să-și motiveze opțiunea;
- d) în caz de dezacord cu hotărîrea colegiului, să-și motiveze opțiunea;
- e) să respecte caracterul confidențial al actelor și informațiilor recepționate, în condițiile legii;
- f) membrii colegiului disciplinar din rîndul reprezentanților societății civile sînt obligați să respecte restricțiile specificate la art.8 alin.(1) lit. b) și c) și alin.(3) din Legea cu privire la statutul judecătorului.

(3) Judecătorii membri ai colegiului disciplinar își mențin salariul la locul de muncă, avînd însă volumul de lucru redus în funcție de sarcinile de activitate din cadrul colegiului disciplinar. Membrii colegiului din rîndul reprezentanților societății civile beneficiază, pentru fiecare ședință la care participă, de o indemnizație echivalentă cu a douăzecea parte (1/20) din salariul judecătorului Curții Supreme de Justiție.

Articolul 16. Recuzarea și abținerea membrilor colegiului disciplinar

(1) Un membru al colegiului disciplinar trebuie să declare că se abține de la examinarea unei cauze disciplinare în cazul în care aceasta poate provoca îndoieli privind obiectivitatea și imparțialitatea hotărîrilor sale. Pentru aceleași motive, judecătorul în privința căruia se desfășoară procedura disciplinară sau persoana care a sesizat Consiliul Superior al Magistraturii poate cere recuzarea unui membru al colegiului disciplinar.

(2) Recuzarea sau abținerea urmează să fie argumentată și expusă în formă scrisă înainte de începerea examinării cauzei de colegiul disciplinar.

(3) Decizia privind recuzarea sau abținerea se adoptă prin votul majorității membrilor colegiului disciplinar prezenți la ședință și în lipsa membrului a cărui recuzare sau abținere se soluționează.

Articolul 17. Modul de activitate a Colegiului disciplinar

(1) Colegiul disciplinar își desfășoară activitatea în cadrul ședințelor plenare și în cadrul ședințelor completului de admisibilitate.

(2) Ședințele plenare ale colegiului se convoacă în funcție de necesități. Data ședinței se anunță cu cel puțin 7 zile înainte.

(3) Completul de admisibilitate al colegiului disciplinar se convoacă în funcție de necesități, în dependență de numărul sesizărilor, dar nu mai rar decât o dată în lună.

(4) Ședințele colegiului disciplinar sînt publice, cu excepția cazurilor cînd acestea sînt declarate închise conform prevederilor art. 36 al prezentei legi. Acestea sînt deliberative dacă la ele participă cel puțin 8 membri ai colegiului disciplinar.

(5) Ședințele completului de admisibilitate sînt închise. Acestea sînt deliberative dacă la ele participă toți cei 3 membri ai completului. În cazul imposibilității participării la ședință a unui membru al completului, președintele Colegiului disciplinar va desemna un membru ad-hoc.

(6) Dezbaterile din ședințele colegiului disciplinar și a completului de admisibilitate se consemnează într-un proces-verbal și se înregistrează audio. Înregistrarea audio a ședinței se anexează la procesul-verbal. Procesul-verbal se întocmește în termen de 3 zile lucrătoare, fiind semnat de președintele ședinței și de secretarul colegiului disciplinar.

Articolul 18. Asigurarea activității colegiului disciplinar

(1) Activitatea organizatorică și lucrările de secretariat ale colegiului disciplinar se asigură de către secretariatul Consiliului Superior al Magistraturii.

(2) În vederea exercitării atribuțiilor lor, membrii colegiului disciplinar au dreptul să solicite inspecției judiciare toate actele și informațiile necesare examinării cauzei disciplinare aflate pe rol.

Articolul 19. Transparența activității colegiului disciplinar

(1) Hotăr rile colegiului disciplinar se publică pe pagina web a Consiliului Superior al Magistraturii în compartimentul dedicat colegiului disciplinar, în termen de 3 zile de la data redactării.

(2) Colegiul disciplinar prezintă, anual, Consiliului Superior al Magistraturii un raport privind activitățile desfășurate, care ulterior se publică pe pagina web a acestuia.

CAPITOLUL III

Procedura examinării cauzelor disciplinare

Articolul 20. Etapele procedurii disciplinare

Procedura disciplinară include următoarele etape:

- a) depunerea sesizărilor privind faptele care pot constitui abateri disciplinare;
- b) verificarea sesizărilor;

- c) examinarea admisibilității sesizărilor pentru pornirea cauzelor disciplinare de către completul de admisibilitate;
- d) examinarea cauzelor disciplinare de către colegiul disciplinar.

Secțiunea 1.

Sesizarea privind faptele care pot constitui abateri disciplinare ale judecătorilor

Articolul 21. Sesizarea privind faptele care pot constitui abateri disciplinare

(1) Sesizarea privind faptele care pot constitui abateri disciplinare săvârșite de judecători poate fi înaintată de:

- a) orice persoană interesată;
- b) membrii Consiliului Superior al Magistraturii;

(2) Subiecții prevăzuți la alin. (1) pot înainta sesizarea privind faptele care le-au devenit cunoscute în exercitarea drepturilor sau atribuțiilor care le dețin sau în baza informațiilor difuzate de mass-media.

(3) În cazul în care mai multe sesizări privesc aceeași faptă și același judecător, sesizările se conexează.

(4) Persoanele care au depus sesizarea în condițiile prezentei legi nu pot solicita revocarea acesteia.

Articolul 22. Condițiile de formă a sesizării

Sesizarea cu privire la faptele judecătorului care pot constitui abateri disciplinare trebuie să conțină următoarele:

- a) datele de identitate și informația de contact ale autorului sesizării;
- b) numele judecătorului la care se face referire în sesizare;
- c) data și locul unde au fost comise faptele descrise în sesizare;
- d) descrierea succintă a faptelor ce ar putea constitui abateri disciplinare;
- e) indicarea, după caz, a probelor care confirmă fapta invocată sau indicarea persoanelor care ar putea confirma cele relatate de autorul sesizării, dacă acestea există la momentul depunerii sesizării.

Secțiunea 2.

Verificarea sesizărilor privind faptele care pot constitui abateri disciplinare

Articolul 23. Înregistrarea și repartizarea sesizărilor privind faptele care pot constitui abateri disciplinare

(1) Sesizarea privind faptele care pot constitui abateri disciplinare se depune la secretariatul Consiliului Superior al Magistraturii. Sesizarea se înregistrează și se transmite inspectorului-judecător principal nu mai târziu de 3 zile lucrătoare de la recepționare.

(2) Inspectorul-judecător principal repartizează sesizările în mod aleatoriu inspectorilor-judecători pentru verificarea acestora. În cazul în care inspectorul-judecător căruia i-a fost repartizată sesizarea este în imposibilitate de a continua verificarea acesteia, inspectorul-judecător principal asigură redistribuirea aleatorie a sesizării altui inspector-judecător, care va continua activitatea de verificare.

Articolul 24. Restituirea sesizării privind faptele care pot constitui abateri disciplinare

(1) Dacă sesizarea nu corespunde condițiilor de formă stabilite de articolul 22, inspectorul-judecător, în termen de 5 zile lucrătoare din ziua în care i-a fost repartizată sesizarea pentru verificarea prealabilă, o restituie autorului cu indicarea neajunsurilor stabilite și mențiunea dreptului de a depune o nouă sesizare.

(2) Inspectorul-judecător care a restituit sesizarea transmite o copie a scrisorii de restituire a sesizării inspectorului-judecător principal pentru informare și ținerea evidenței statistice.

Articolul 25. Verificarea sesizării

(1) Verificarea sesizării reprezintă etapa în cadrul căreia se stabilesc faptele imputate judecătorului și consecințele acestora, circumstanțele în care au fost săvârșite, precum și orice alte date concludente din care să se poată deduce asupra existenței sau inexistenței elementelor abaterii disciplinare.

(2) Inspectorul-judecător căruia i-a fost repartizată sesizarea este obligat:

a) să întreprindă toate măsurile necesare pentru a verifica faptele invocate de autorul sesizării și a stabili existența sau inexistența elementelor abaterii disciplinare;

b) să solicite opinia scrisă a judecătorului la care se face referire în sesizare cu privire la circumstanțele invocate;

c) să întocmească dosarul cauzei disciplinare care include sesizarea privind faptele care pot constitui abateri disciplinare, precum și toate materialele și alte probe obținute în rezultatul verificării.

(3) În procesul de verificare a sesizării, inspectorul-judecător este în drept:

a) să facă copii de pe documentele relevante, inclusiv din dosarele la examinarea cărora se afirmă că au fost săvârșite faptele descrise în sesizare;

b) să solicite alte informații necesare de la președintele instanței și alți judecători de la instanța unde activează judecătorul vizat în sesizare, precum și de la autorități publice, persoane cu funcții de răspundere sau persoane private;

c) să solicite, în caz de necesitate, persoanei care a depus sesizarea explicații verbale și în scris, precum și alte probe suplimentare în legătură cu faptele invocate în sesizare;

d) să întreprindă alte măsuri pe care le consideră necesare pentru a demonstra existența sau inexistența elementelor abaterii disciplinare în faptele indicate în sesizare.

Articolul 26. Termenele de verificare a sesizării

(1) Verificarea sesizării se efectuează în termen de maxim 30 de zile lucrătoare de la data recepționării sesizării de către inspecția judiciară.

(2) Inspectorul-judecător principal poate dispune prelungirea termenului de efectuare a verificării cu cel mult 15 zile, dacă există motive întemeiate care justifică prelungirea termenului.

Articolul 27. Drepturile și obligațiile judecătorului indicat în sesizare la etapa verificării

(1) Judecătorul este în drept:

a) să cunoască conținutul sesizării;

b) să prezinte explicații scrise și orale;

- c) să prezinte probe care demonstrează sau infirmă anumite fapte invocate în sesizare sau relevante sesizării;
  - d) să fie asistat de avocat.
- (2) Judecătorul este obligat:
- a) să nu împiedice în nici un fel verificarea inițiată de inspectorul-judecător;
  - b) să nu contacteze personal și nici prin reprezentant cu autorul sesizării, decât în prezența inspectorului-judecător.

Articolul 28. Rezultatele verificării sesizării

(1) După finalizarea verificării, inspectorul-judecător întocmește o notă informativă privind concluziile verificării, care, împreună cu dosarul cauzei disciplinare, este prezentată în termen de 3 zile lucrătoare, completului de admisibilitate al colegiului disciplinar.

(2) Nota informativă privind rezultatele verificării conține:

- a) descrierea succintă a faptelor invocate de autorul sesizării;
- b) descrierea succintă a probelor colectate în timpul verificării;
- c) concluzia despre existența sau inexistența abaterii disciplinare.

Secțiunea 3.

Examinarea admisibilității sesizărilor pentru pornirea cauzelor disciplinare

Articolul 29. Completul de admisibilitate al colegiului disciplinar

(1) Completul de admisibilitate al colegiului disciplinar verifică admisibilitatea sesizării cu privire la faptele care pot constitui abateri disciplinare săvârșite de judecători și decide asupra admisibilității sau respingerii sesizării.

(2) Completul de admisibilitate este format din 3 membri ai colegiului disciplinar numiți, prin rotație, prin hotărârea colegiului disciplinar, o dată la trei luni.

(3) Orarul ședințelor completului de admisibilitate și modalitatea de organizare a acestora sunt stabilite în Regulamentul colegiului disciplinar.

Articolul 30. Examinarea admisibilității sesizării

(1) Completul de admisibilitate al colegiului disciplinar examinează nota informativă și dosarul cauzei disciplinare transmise de inspecția judiciară în vederea determinării admisibilității sau inadmisibilității sesizării. Procedura în fața completului de admisibilitate este scrisă.

(2) Completul de admisibilitate al colegiului disciplinar decide:

a) admisibilitatea sesizării și transmiterea cauzei disciplinare spre examinare plenului colegiului disciplinar, în cazul în care din cuprinsul sesizării, dosarul cauzei disciplinare sau al notei informative a inspectorului-judecător rezultă bănuiala rezonabilă că a fost comisă o abatere disciplinară;

b) inadmisibilitatea sesizării.

(3) Hotărârile privind admisibilitatea sau inadmisibilitatea sesizării se adoptă prin votul majorității membrilor completului.

(4) Hotărârea privind admisibilitatea sesizării nu necesită a fi motivată. Hotărârea respectivă, dosarul cauzei și nota informativă a inspecției judiciare, în termen de 3 zile lucrătoare, se transmit colegiului disciplinar pentru examinare.

(5) Hotărârea privind inadmisibilitatea sesizării se motivează cu enunțarea în mod obligatoriu a circumstanțelor în baza cărora sesizarea a fost respinsă.

(6) Hotărârile completului de admisibilitate se aduc la cunoștința persoanei care a depus sesizare în termen de 5 zile lucrătoare din data adoptării hotărârii.

Articolul 31. Contestarea hotărârii privind inadmisibilitatea sesizării

(1) Hotărârea completului de admisibilitate al colegiului disciplinar privind inadmisibilitatea sesizării poate fi contestată la colegiul disciplinar, în termen de 15 de zile lucrătoare de la data comunicării hotărârii. Data comunicării hotărârii se consideră data recepționării acesteia de către autorul sesizării.

(2) Colegiul disciplinar, în cazul contestării hotărârii de inadmisibilitate a sesizării, adoptă una din următoarele soluții:

a) respingerea contestației și menținerea hotărârii completului de admisibilitate;

b) admiterea contestației și preluarea cauzei disciplinare spre examinare în fond.

(3) Hotărârile colegiului disciplinar adoptate în condițiile alin. (2) al prezentului articol sunt definitive și irevocabile, nu pot fi supuse nici unei căi de atac și intră în vigoare la data adoptării.

Secțiunea 4.

Examinarea cauzelor disciplinare de colegiul disciplinar

Articolul 32. Repartizarea dosarelor

(1) După transmiterea și înregistrarea materialelor cauzei disciplinare în colegiul disciplinar, președintele colegiului repartizează, în mod aleatoriu, dosarele disciplinare între membrii colegiului, care vor fi desemnați raportori

(2) Membrul colegiului desemnat raportor, cu suportul secretariatului colegiului, asigură:

a) pregătirea dosarului pentru examinarea în cadrul ședinței colegiului;

b) citarea părților și a altor participanți la cauza disciplinară;

c) redactarea proiectului hotărârii colegiului disciplinar.

Articolul 33. Participanții la cauza disciplinară

(1) Cauza disciplinară se examinează cu participarea obligatorie a judecătorului vizat în cauza disciplinară. La examinarea cauzei este obligatorie citarea persoanei care a depus sesizarea sau a reprezentantul acesteia.

(2) La examinarea cauzei disciplinare judecătorul poate fi reprezentat sau asistat de un avocat. Neprezentarea judecătorului la ședința colegiului disciplinar la care se examinează cauza disciplinară nu împiedică examinarea acesteia.

(3) La ședința colegiului disciplinar poate participa inspectorul-judecător care a efectuat verificarea sesizării.

Articolul 34. Pregătirea dosarului spre examinare în colegiul disciplinar

(1) Membrul-raportor sau oricare membru al colegiului disciplinar poate solicita inspecției judiciare efectuarea unor verificări suplimentare și/sau colectarea unor documente sau probe noi, în cazul în care informațiile din dosarul cauzei nu sunt complete.

(2) Judecătorul vizat în cauza disciplinară este citat în mod obligatoriu, cu informarea acestuia despre data și locul ședinței la care urmează a fi examinată cauza,

despre dreptul de a beneficia de serviciile unui avocat/reprezentant, de a face cunoștință cu materialele dosarului și de a depune probe noi sau a depune demersuri pentru administrarea de probe noi.

(3) Sînt citați la ședința colegiului persoana care a depus sesizarea și, după caz, reprezentantul acesteia. Membrii colegiului disciplinar pot propune citarea la ședința colegiului a altor persoane relevante pentru examinarea cauzei.

Articolul 35. Termenele de examinare a cauzei disciplinare de colegiul disciplinar

Cauza disciplinară se examinează de colegiul disciplinar în termen de 30 de zile lucrătoare din ziua emiterii hotărîrii cu privire admisibilitatea sesizării. Termenul nu include perioada în care judecătorul s-a aflat în concediu medical sau de odihnă și perioada amînării ședinței, în cazul în care aceasta a fost amînată,

Articolul 36. Examinarea cauzei disciplinare în colegiul disciplinar

(1) Ședințele colegiului disciplinar sunt publice, cu excepția cazurilor în care colegiul decide, din oficiu sau la solicitarea judecătorului, examinarea cauzei în ședință închisă pentru a preveni divulgarea unor informații în interesele justiției sau cînd este necesară protecția vieții private.

(2) Președintele ședinței anunță deschiderea ei și dă citire componenței colegiului disciplinar. Pînă la începerea examinării cazului, părțile au dreptul să declare recuzare membrilor colegiului, care urmează să fie examinată de colegiu.

(3) Examinarea cauzei disciplinare începe cu raportul membrului-raportor. În caz de necesitate, poate fi audiat inspectorul-judecător care a efectuat verificarea sesizării.

(4) În cadrul examinării cauzei de colegiul disciplinar, audierea explicațiilor judecătorului sau a reprezentantului acestuia este obligatorie. Pe parcursul ședinței, judecătorul are dreptul să formuleze în orice moment demersuri și să dea explicații suplimentare. La decizia colegiului disciplinar, pot fi audiate și alte persoane, invitate atît la propunerea judecătorului, cît și a colegiului disciplinar, se poate da citire documentelor și se pot studia alte materiale, atît din dosar cît și prezentate suplimentar de participanții în cauza disciplinară.

(5) Cauza disciplinară se examinează doar în limitele acuzării expuse dosarul cauzei disciplinare.

Articolul 37. Deliberarea și adoptarea hotărîrii colegiului disciplinar

(1) Hotărîrile colegiului disciplinar se adoptă în camera de consiliu. Deliberarea are caracter secret și se desfășoară imediat după finalizarea ședinței la care s-a examinat cauza disciplinară.

(2) Hotărîrile colegiului disciplinar se adoptă cu votul a cel puțin 6 membri ai colegiului disciplinar.

(3) Membrul-raportor pe cauza disciplinară respectivă pronunță dispozitivul hotărîrii. În termen de pînă la 20 de zile de la pronunțarea dispozitivului, colegiul disciplinar întocmește hotărîrea motivată. Dacă un membru al colegiului are opinie separată față de hotărîrea adoptată, acesta o expune în scris, cu indicarea motivelor, opinia fiind anexată la dosar.

(4) Hotărîrile sînt semnate de președintele și membrii colegiului disciplinar care au participat la ședință. Hotărîrile colegiului se publică pe pagina web a

Consiliului Superior al Magistraturii în termen de 3 zile din data întocmirii hotărârii motivate.

(5) Copia scanată a hotărârii se expediază participanților la cauza disciplinară în termen de 3 zile de la data redactării hotărârii motivate.

Articolul 38. Hotărârile colegiului disciplinar privind rezultatul examinării cauzei disciplinare

(1) Colegiul disciplinar poate hotărâ:

a) constatarea abaterii disciplinare și aplicarea unei sancțiuni disciplinare, conform listei prevăzute la art. 6;

b) constatarea abaterii disciplinare și sistarea procedurii disciplinare, în cazul în care au expirat termenele de tragere la răspundere disciplinară;

c) clasarea procedurii disciplinare în cazul în care nu există temeiuri pentru tragerea la răspundere disciplinară a judecătorului.

(2) Colegiul disciplinar poate formula adițional o recomandare adresată colegiului de evaluare a performanțelor pentru evaluarea extraordinară a judecătorului, dacă circumstanțele și materialele cauzei demonstrează necesitatea evaluării performanțelor judecătorului.

Articolul 39. Conținutul hotărârii colegiului disciplinar privind rezultatul examinării cauzei disciplinare

(1) Hotărârea colegiului disciplinar în cazul constatării abaterii disciplinare trebuie să conțină:

a) numele și prenumele judecătorului vizat în hotărâre și instanța în care activează;

b) numele și prenumele autorului sesizării privind comiterea abaterii disciplinare; numărul dosarului în procesul de examinare a căruia s-a comis abaterea disciplinară;

c) data comiterii abaterii disciplinare;

d) descrierea faptei care constituie abatere disciplinară și încadrarea juridică a acesteia;

e) temeiul de drept al aplicării sancțiunii sau sistării procedurii în cazul expirării termenelor de tragere la răspundere disciplinară a judecătorului;

f) sancțiunea aplicată și motivele care au stat la baza aplicării acesteia;

g) calea de atac, termenele și instanța competentă să examineze contestația;

h) motivele care au stat la baza formulării recomandării cu privire la evaluarea extraordinară a judecătorului, dacă o astfel de recomandare a fost formulată;

i) numele membrilor colegiului disciplinar prezenți la examinarea cauzei, data adoptării hotărârii.

(2) Hotărârea colegiului disciplinar în cazul clasării procedurii disciplinare trebuie să conțină următoarele:

a) numele și prenumele judecătorului vizat în hotărâre și instanța în care activează;

b) numele și prenumele autorului sesizării privind comiterea abaterii disciplinare;

c) numărul dosarului la examinarea căruia s-a invocat comiterea faptei descrise în sesizare;

- d) data comiterii faptei invocate în sesizare;
  - e) descrierea faptelor invocate în sesizare și a motivelor lipsei abaterii disciplinare în faptele invocate;
  - f) descrierea probelor colectate pe dosar;
  - g) calea de atac, termenele și instanța competentă să examineze contestația;
  - h) motivele care au stat la baza formulării recomandării cu privire la evaluarea extraordinară a judecătorului, dacă o astfel de recomandare a fost formulată;
  - i) numele membrilor colegiului disciplinar prezenți la examinarea cauzei,
  - j) data adoptării hotărârii.
- (3) Hotărârea colegiului disciplinar privind rezultatul examinării cauzei disciplinare se semnează de președintele ședinței și secretarul colegiului disciplinar.

Articolul 40. Transmiterea hotărârii cu privire la aplicarea sancțiunii de eliberare

(1) Hotărârile colegiului disciplinar cu privire la propunerea de eliberare din funcția de președinte sau vicepreședinte al instanței sau propunerea de eliberare din funcția de judecător se transmit Consiliului Superior al Magistraturii pentru examinare în termen de 3 zile lucrătoare din momentul redactării hotărârii motivate.

(2) În urma examinării hotărârii colegiului disciplinar și a dosarului cauzei disciplinare, Consiliul Superior al Magistraturii poate adopta una din următoarele soluții:

- a) menține hotărârea colegiului disciplinar și transmite propunerea de eliberare din funcția de președinte sau vicepreședinte al instanței sau eliberarea din funcția de judecător Președintelui sau Parlamentului, după caz;
- b) respinge hotărârea colegiului disciplinar și o remite colegiului pentru aplicarea altei sancțiuni. În acest caz prevederile cu privire la procedura de examinare și conținutul hotărârii colegiului disciplinar privind rezultatul examinării cauzei disciplinare sînt aplicabile și pentru Consiliul Superior al Magistraturii.

Articolul 41. Contestarea hotărârii colegiului disciplinar

(1) Hotărârile colegiului disciplinar pot fi contestate la Consiliul Superior al Magistraturii, prin intermediul colegiului, în termen de 20 zile lucrătoare de la data comunicării hotărârii motivate de către persoanele care au depus sesizarea sau judecătorul vizat în hotărâre.

(2) Contestațiile se examinează în cel mult 30 de zile de la data înregistrării lor în Consiliul Superior al Magistraturii.

(3) Data, ora și locul examinării contestațiilor se comunică din timp persoanelor interesate.

(4) După examinarea contestațiilor, Consiliul Superior al Magistraturii decide:

- a) menținerea fără modificare a hotărârii colegiului disciplinar;
- b) admiterea contestației și remiterea hotărârii spre reexaminare colegiului disciplinar.

CAPITOLUL IV DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 42. Intrarea în vigoare

Prezenta lege intră în vigoare în decurs de 3 luni de la data publicării, cu excepția prevederilor articolelor care se vor pune în aplicare la expirarea mandatului membrilor în exercițiu ai colegiului disciplinar.

Articolul 43. Abrogări

Se abrogă Legea nr. 950 din 19 iulie 1996 cu privire la colegiul disciplinar și la răspunderea disciplinară a judecătorilor (republicată în Monitorul oficial).

Articolul 44. Dispoziții tranzitorii

Înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi, Consiliul Superior al Magistraturii:

- a) va adopta actele normative prevăzute de prezenta lege;
- b) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

Președintele Parlamentului